
Zapisi

1.01
Prejeto 29. 9. 2008

UDK 929Valenčič F.

Ivan Vogrič*

Prispevek k življenjepisju Frana Valenčiča (1878-1916)

IZVLEČEK

Avtor obravnava življenjsko pot in usodo manj znanega slovenskega pesnika Frana Valenčiča (1878-1916), sodobnika glavnih predstavnikov slovenske moderne. Pri tem razčlenjuje njegove stike z največjimi tedanjimi slovenskimi literati (Cankarjem, Kettejem, itd.), delovanje na literarnem področju (vključno z objavami v leposlovnih revijah), umik v zasebno življenje in tragično smrt med 1. svetovno vojno v vrstah avstro-ogrske armade. Avtor skuša pojasniti vlogo, ki jo je v določenem obdobju imel v literarnih krogih in delno tudi vzroke, zaradi katerih se ni izrazil v širšem družbenem področju.

Ključne besede: Slovenija, slovenska književnost, biografija, Fran Valenčič, obdobje moderne, 1. svetovna vojna, soška fronta.

ABSTRACT

A CONTRIBUTION TO THE BIOGRAPHY OF FRAN VALENČIČ (1878-1916)

The author focuses on the life and fate of a lesser known Slovenian poet Fran Valenčič (1878-1916), a contemporary of the main representatives of the Slovenian modernist poetry. He explores the poet's contacts with the greatest Slovenian writers of the time (Cankar, Kette, etc.), his activities in the literary field (including the works published in literary magazines), his retreat into private life, and tragic death during World War I in the ranks of the Austro-Hungarian Army. The author tries to explain the role he had in certain literary circles in a specific period and partly also the reasons why the poet has not become more distinctively recognised in a wider social context.

Key words: Slovenia, Slovenian literature, biography, Fran Valenčič, the period of modernism, World War I, the Soča Front

* Mag., SI-1000 Ljubljana, Vrhovci, Cesta VIII/5b; e-mail: ivanvogric@hotmail.com

Slovensko zgodovino pisje je, posebno v zadnjih desetletjih, pogostokrat obravnavalo stisko slovenskih književnih ustvarjalcev med prvo svetovno vojno. Seznam književnikov in nasploh kulturnikov, ki jih je vojna prizadela, je razmeroma dolg, obsega pa več skupin ustvarjalcev. V prvi vrsti so tisti, ki so jih vojaške oblasti vpoklicale pod orožje in so doživeli neljube izkušnje (npr. literarna ustvarjalca Ivan Lah in Igo Gruden, ki sta bila ranjena na fronti, ali pa pravnik in književnik Stanko Majcen, ki je utrpel telesne poškodbe zaradi nizkih temperatur na bojišču). Nekateri so emigrirali oziroma zbežali zaradi vojne (publicista Bogumil Vošnjak in Dragotin Gustinčič), spet drugi pa so bili za določeno obdobje aretirani (pisatelj Ivan Cankar, predsednik Slovenske matice Fran Ilešič, prevajalec Vladimir Levstik, pesnik Alojz Gradnik, založnik Andrej Gabršček, pisatelji Anton Novačan, Franc Ksaver Meško in Juš Kozak itd.). Oblasti so nekatere internirale zaradi protimilitarističnega delovanja oziroma suma delovanja proti državi (npr. pisatelja Frana Maslja Podlimbarskega, ki je v izgnanstvu celo umrl). Vojni vrtinec je vsrkal tudi duhovnike književnike (Izidorja Cankarja in Janeza Jalna, ki sta bila nekaj časa tudi vojna kurata). Tu ne gre pozabiti niti takih, ki so pristali v ujetništvu (npr. pesnik Pavel Golia) oziroma so dezertirali (Prežihov Voranc). Od tistih, ki so izgubili življenje na bojnem polju, zgodovino pisje največkrat navaja pesnika in slikarja Jožeta Cvelbarja.

Pesnik in prevajalec

Primer pesnika Frana Valenčiča, padlega med prvo svetovno vojno na kraškem bojišču, je skorajda neznan.¹ Čeprav je bil sodobnik glavnih predstavnikov slovenske moderne in je, predvsem v mladih letih, objavil vrsto pesmi v najuglednejših tedanjih literarnih revijah, ga skorajda ne najdemo v antologijah književnih ustvarjalcev.

Kdo je pravzaprav bil ta ustvarjalec, ki ga je Ivan Cankar kar dvakrat navedel v zbirki črtic *Podobe iz sanj* leta 1917?

Fran Valenčič je bil rojen v Ilirski Bistrici 29. januarja 1878² kot peti od šestih otrok trgovca Franca Valenčiča in Jožefe Ličan. Že ti podatki porajajo vprašanje, ali je bil morda v sorodu s sodobnikom Dragotinom Kettejem (1876-1899), čigar mati Ana Valenčič (1853-1880) je bila rojena v Trnovem, zahodnem predelu Ilirske Bistrice. V Trnovem je živel tudi Janez Valenčič, Anin stric, ki je pomagal osirotelemu Dragotinu, potem ko mu je zaradi jetike umrla mati.³

1 O Franu Valenčiču je zadnja leta pisal Vojko Čeligoj. Gl. Vojko Čeligoj: Fran Valenčič, 1878-1916, jurist, pesnik, štabni narednik, padel v 7. soški ofenzivi. V: *Vojnozgodovinski zbornik*, 2003, št. 14, str. 20-23. Vojko Čeligoj: Fran Valenčič: jurist in pesnik 1878-1916. V: *Stopinje*, 2004, št. 13, str. 124-131. Vojko Čeligoj: Fran Valenčič 1878-1916: jurist, pesnik, rezervni štabni narednik. V: *Jesenski listi*, 2003, št. 11, str. 7-8. Zanimanje zanj je povezano s poskusi vrednotenja njegovega življenja in dela, ki se kaže v zadnjih letih na lokalni ravni, predvsem v Valenčičevem rodnem kraju.

2 V krstno knjigo župnije Ilirska Bistrica 1874-1892 je bil vpisan kot Franz Johan Valenčič.

3 Dragotin Kette je bil rojen na Premu, se pravi v zaledju Ilirske Bistrice, pri štirih letih pa se je skupaj z družino preselil v Zagorje, med Pivko in Knežakom.

Iz župnijskih knjig je vendar razvidno, da Fran Valenčič in Dragotin Kette nista bila v sorodu, vsaj v bližnjem ne. Kot kaže, sta se spoznala šele leta 1897. To izhaja iz Kettejevega pisma iz Trnovega, datiranega 23. julija 1897, ki ga je takrat poslal Ivanu Cankarju ("*Tu sem se seznanil z g. Valenčičem, Tvojim znancem*").⁴ K pismu je dodan krajši pripis samega Valenčiča ("*Ker je vže slučaj nanesel, priložim Ti tukaj 3 nove pesmice. Če se ti zljubi, opozori me na kakšne hibe. Pozdravi brata, če je doma.*").

Valenčič je prva dva letnika gimnazije (1892-1894) obiskoval v Gorici.⁵ O tem času je zanimivo pričevanje Alojza Gradnika (1882-1967), ki se navezuje na Valenčičevega sorodnika Josipa Ličana, profesorja bogoslovja, še pred tem pa vzgojitelja v internatu goriškega Alojzijevišča. Tedaj je to šolsko ustanovo obiskoval tudi Gradnik, ki je zapisal: "*Takrat je (Valenčič - op. pisca) študiral v Gorici in prihajal večkrat k Ličanu na obisk ... Ko je ta ali drugi slavil svoj god ali rojstni dan, je France Valenčič zložil prigodnico, ki jo je gojenec Alojzijevišča recitiral pred slavljencem. Spominjam se prav dobro, kako sem ob takih prilikah zavidal Valenčiču njegov pesniški talent. Moja goreča želja je bila, da bi znal tudi jaz kovati tako lepe verze ...*"⁶

Valenčič se je nato iz goriške prepisal na gimnazijo v Ljubljano. Isti razred je obiskoval brat Ivana Cankarja, Karlo, v tem letniku pa je bil tudi Karol Capuder, poznejši zgodovinar in politik. Med drugimi dijaki na šoli pa velja omeniti Josipa Murna.⁷ Valenčič je končal gimnazijo leta 1900.

Določeno obdobje je stanoval skupaj z Ivanom Cankarjem na Streliški ulici v Ljubljani; to je bilo leta 1897, po materini smrti. V istem stanovanju sta bila tudi Karlo Cankar in njegov bratranec, poznejši umetnostni zgodovinar in pisatelj Izidor.⁸ Zaradi spora z dijaško gospodinjo se je Ivan Cankar kmalu odselil, pri čemer je nekaj časa skupaj s Kettejem bival na Vodmatu.

Stiki med Valenčičem in bratoma Cankar se niso omejevali le na skupno bivanje. Segali so tudi v Zadrugo, tajno dijaško združenje, v katerem so se kalili mladi slovenski literati.

Zadruga je imela narodni značaj, prav zaradi tega pa je delovala na skrivaj, saj šolske oblasti niso trpele tovrstne dejavnosti. Dokaz za to je preiskava v začetku šolskega leta 1893/94 proti skupini dijakov (med njimi je bil tudi Oton Župančič), ki so se zbirali okrog Janeza Evangelista Kreka.⁹

Zadruga je bila ustanovljena leta 1892 in je delovala do šolskega leta 1897/98. Med člani sta bila Ivan in Karlo Cankar, Dragotin Kette, Anton Dermota, Cvetko Golar, Lojz Kraigher, Rudolf Maister, Josip Murn, Dinko Puc, Oton Župančič idr.¹⁰

⁴ Dragotin Kette: Zbrano delo, 2. knjiga. Ljubljana 1976, str. 106-107.

⁵ Slovenski biografski leksikon, 13. zvezek. Ljubljana 1982, str. 323.

⁶ Alojz Gradnik: Zbrano delo, 5. knjiga. Ljubljana 2008, str. 285-286.

⁷ Jahresbericht des k.k. Staats-Obergymnasiums zu Laibach, 1896-1897, str. 79. Da je imel Valenčič stike z Murnom, pričajo omembe v Murnovih pismih. Gl. Josip Murn: Zbrano delo, 2. knjiga. Ljubljana 1954, str. 108, 112, 113, 123, 132 in 144.

⁸ Ivan Cankar: Zbrano delo, 13. knjiga. Ljubljana 1973, str. 13.

⁹ France Koblar: Ljubljanska dijaška "Zadruga". V: Slavistična revija, 1949 (dalje Koblar, Ljubljanska dijaška), str. 85.

¹⁰ France Koblar: Člani ljubljanske dijaške Zadruge. V: Slavistična revija, 1950, str. 156-165.

Člani Zadruga so se zbirali v različnih zasebnih prostorih, med drugim tudi na sami Streliški, v neposredni bližini stanovanja, kjer je stanoval Valenčič. Prirejali so redne sestanke in občne zборе ter imeli čitalnico. Kot je bilo zapisano v pravilih, se je Zadruga v prvi vrsti posvečala leposlovju, hkrati pa se lotevala tudi obravnave političnih vprašanj.

Člani so šteli kritiko za nujno potrebno pri razvijanju literarnega ustvarjanja, pri čemer so bili dosledni in hkrati tudi ostri. Na sestankih so prebirali svoja leposlovna dela, ki so jih ocenjevali sproti določeni člani; pri tem je sodeloval tudi Valenčič.

Valenčič je pristopil v Zadrugo med zadnjimi, skupina pa je kmalu potem razpadla tudi zaradi notranjih sporov.¹¹

V pismih Ivana Cankarja se Valenčič pojavlja na več mestih. V pismu Otonu Župančiču, datiranem 21. avgusta 1898, je napisal: "*Ali poznaš Valenčiča? On ti je po duši soroden - mlad fant z nedolžnim smehljajem in zaupnimi očmi. Če ta človek ne bo delal krasnih pesmi, naj gre spat moje kritično però ...*"¹²

Zanimivo pa je, da je le en dan pozneje svojemu bratu Karlu sporočil nekaj drugega, saj je o Valenčičevih verzih zapisal, da so "*še zmerom tako negotovi in začetniški, kakor nekdej. On potrebuje še mnogo časa ...*"¹³

Kljub temu prevladuje vtis, da je imel Cankar vseeno ugodno mnenje o Valenčiču. To je razvidno med drugim iz pisma bratu Karlu, datiranega 20. marca 1900: "*Kar mi pišeš o Valenčiču je žalostno. Morda se motiš.*"¹⁴

Prav Cankar je pozneje, leta 1901, Valenčiča priporočil Franu Govekarju, ki je iskal prevajalca za Rossinijevo romantično opero v treh dejanjih Viljem Tell. Oba, Valenčič in Cankar, sta takrat živela na Dunaju (Valenčič je obiskoval pravno fakulteto), s tem da je Cankar opozoril, da "*on (Valenčič - op. pisca) misli pisati celo izviren libreto, menda 'Krst pri Savici' ...*"¹⁵

Valenčič je sprejel prevajanje opere. Ta je naslednje leto prišla na oder v Ljubljano in doživela uspeh. Premierno so jo uprizorili marca 1902, nato pa jo še nekajkrat ponovili.¹⁶

Najbolj prepoznaven je bil vsekakor v revialnem tisku. Začel je z objavami v Zgodnji Danici,¹⁷ pozneje pa se nekako ustalil v dveh od najpomembnejših taktatnih literarnih revijah - Ljubljanskem zvonu in Slovanu. V slednjem je objavil pesem Vzorom (Ketteju in Murnu), kar jasno kaže na vpliv, ki sta ga imela nanj. Poleg slovenskih sodobnikov je tu očiteno še vpliv kulture latinskega sveta in filozofskih tokov, ki so oplajali nekatere takratne književne ustvarjalce. Med temi je bil Nietzsche, ki se pojavlja v eni od Valenčičevih pesmi.

Večina objavljenih pesmi je bila ljubezenskih, vrhunec pa je dosegel v popot-

¹¹ Pozneje so jo sicer skušali obnoviti (med drugimi tudi sam Valenčič), vendar prizadevanja so propadla. Gl. France Koblar, Ljubljanska dijaška, str. 103.

¹² Ivan Cankar: Zbrano delo, 27. knjiga. Ljubljana 1971, str. 8.

¹³ Ivan Cankar: Zbrano delo, 26. knjiga. Ljubljana 1970 (dalje Cankar, Zbrano delo 26), str. 41.

¹⁴ Cankar, Zbrano delo 26, str. 79. Ni znana vsebina pisma Karla Cankarja bratu Ivanu.

¹⁵ Fran Govekar: Pisma Ivana Cankarja meni. V: Ljubljanski zvon, 1934, str. 520-521. Pismo je datirano 15. oktobra 1901.

¹⁶ Repertoar slovenskih gledališč 1867-1967. Ljubljana 1967, str. 188.

¹⁷ Ta podatek najdemo v gradivu Zadruga, v katerem je za vsakega člana krajši opis. Narodna univerzitetna knjižnica, Rokopisni oddelek, Ms 1466, mapa 1.

nem ciklu *La bella Venezia* (Ljubljanski zvon, 1905).¹⁸ Objavljal je tudi v Slovenki,¹⁹ ni pa znano, ali še kje drugje. Pesnil je tudi v sonetni obliki.

Fakulteto je začel obiskovati v študijskem letu 1900/01 in po štirih semestrih, poleti 1902, prekinil študij. Konec istega leta je začel enoletno prostovoljno vojaško službo. Tovrstno služenje vojske je bila skrajšana oblika vojaščine, za katero so imeli pravico obvezniki s srednješolsko izobrazbo. V istem času so to obliko vojaščine izkoristili nekateri znani Valenčičevi sodobniki, npr. Oton Župančič (rojen istega leta kot Valenčič), še prej pa Simon Rutar in Matija Murko.²⁰

Po zaključku vojaščine (pridobil je čin narednika)²¹ se je Valenčič spet vpisal na univerzo. Do poletja 1905 je opravil osmi semester in postal absolvent, kar je bil pogoj, da je lahko začel kariero javnega uslužbenca. Zaposlil se je kot odvetniški pripravnik v Gorici, doktorirati pa mu ni uspelo.²² Da je ohranil stike z nekdanjimi vrstniki iz šolskih let, nam priča razglednica s pozdravi, ki jo je Ivan Cankar poslal iz Gorice Ani Kesslerjevi 16. oktobra 1910 (dan prej je imel Cankar v tem mestu predavanje), na razglednici pa se pojavljajo tudi podpisi Valenčiča, Dermote in nekaterih drugih.²³

Po letu 1905 ni več objavljaj. Podatki o njegovem življenju v tem obdobju so zelo skromni. V literarnem zapisu o Valenčiču, ki ga je objavil takoj po pesnikovi smrti pravnik in publicist ter njegov znanec Vladimir Knaflič,²⁴ je v romansirani obliki v prvi osebi navedel: "... od Jamelj do Krna me je nosil poklic. Ob Soči in Vipavi, v pisarni in pred sodnim stolom sem iskal sreče, iskal dušo, ki čuti in razume; iskal uspeha, iskal družice, iskal ljubezni in prijateljstva tudi še, ko sem skoraj obupal nad njima ..." Iz tega izhaja nesrečna izkušnja v ljubezni (oziroma ljubeznih).

Nekaj več o Valenčiču pa izvemo iz razmišljanj Lojza Kraigherja o Cankarjevem literarnem delu, v tem primeru o črtici *Sraka in lastovice*, ki jo je Cankar objavil med prvo svetovno vojno v *Domu in svetu* in ki je izšla v zbirki črtic *Podobe iz sanj*. *Sraka in lastovice* je bila ena od dveh črtic, v kateri je Cankar omenil Valenčiča²⁵ Kraigherjev zapis nakazuje nemirno Valenčičevo zasebno življenje pred prvo svetovno vojno: "*Bil je dober pesnik iz Ilirske Bistrice. Nesrečen. Pred vojno se je pri 'Flegarju' nasproti bolnišnice petkrat ustrelil v glavo; a so ga rešili ...*"²⁶

¹⁸ Primorski slovenski biografski leksikon, 16. zvezek. Gorica 1990, str. 147.

¹⁹ Ohranjeno je krajše pismo, ki ga je l. 1902 poslal urednici Slovenke z Dunaja skupaj z nekaterimi pesmimi. Gl. Narodna univerzitetna knjižnica, Rokopisni oddelek, Ms 1429.

²⁰ Rok Stergar: *Slovenci in vojska, 1867-1914*. Slovenski odnos do vojaških vprašanj od uvedbe dualizma do začetka 1. svetovne vojne. Ljubljana 2004, str. 35 in 36.

²¹ Podatki so iz kartotke Frana Valenčiča, ki jo hrani Državni arhiv v Trstu, Vojaški akti avstro-ogrske vojske 1850-1920, misc., črka V. V isti dokumentaciji najdemo opis njegove zunanosti: svetli lasje, sive oči, koničast nos, široka usta, koničasta brada, podolgovat obraz, 171 cm višine.

²² Podatke o študiju na Dunaju je avtorju tega prispevka posredoval arhiv univerze na Dunaju.

²³ Ivan Cankar: *Zbrano delo*, 29. knjiga. Ljubljana 1974, str. 471.

²⁴ V. K. (Vladimir Knaflič): *Fran Valenčič in drugi*. V: *Ljubljanski zvon*, 1916 (dalje Knaflič), str. 476-478. Knaflič je bil pred prvo svetovno vojno koncipient v pisarni Henrika Tume v Gorici, se pravi v istem kraju, kjer je služboval tudi Valenčič.

²⁵ Cankar je objavil *Srako in lastovice* l. 1917 isto leto kot črtico *Konec*, v kateri se prav tako pojavlja Valenčič. Skupaj z njim sta omenjena tudi Vladimir Milavec, leta 1915 še dijak na klasični gimnaziji v Ljubljani, in profesor Josip Berce, ki sta umrla kot vojaka med prvo svetovno vojno.

²⁶ Lojz Kraigher: *Zbrano delo*, 8. knjiga. Ljubljana 1987, str. 687 in 688.

V vojnem viharju

Po odsluženem vojaškem roku je Valenčič pripadal rezervni sestavi vojske, pri čemer se je redno udeleževal večtedenskih vojaških vaj rezervistov (npr. leta 1904 in 1907). Po izbruhu prve svetovne vojne so ga vpoklicali v vojsko; nekaj časa je bil v Ljubljani, nato na Štajerskem in končno na fronti na Krasu.²⁷ Imel je čin štabnega narednika.²⁸

Na kraškem bojišču je ostal do nesrečne sedme italijanske ofenzive. Ta je potekala sredi septembra 1916, s tem da je italijanski štab - potem ko so njegove čete med prejšnjo ofenzivo, le dober mesec pred tem, uspele zavzeti Gorico - pričakoval nov prodor. V pričakovanju na spopad so avstrijske oblasti pred tem preventivno izselile dobršen del prebivalstva, tudi iz daljne okolice; kljub temu da je ofenziva trajala le nekaj dni, pa je bila dokaj krvava ("*Tu je bruhala ... toča železja*" je zapisal Vladimir Knaflič). Italijanskim enotam napad sicer ni uspel,²⁹ avstro-ogrška vojska pa je pri obrambi položajev plačala visoko ceno. 16. septembra je na koti 144 nad Jamljami padel tudi Valenčič. Knaflič je o njegovi smrti zapisal: "*Kroglja je bedak; gre, kamor hoče. Drobec ene je našel pot v čelo tihega misleca, prikritega pesnika, stoječega v kroju narednika nad žično oviro, zročega v izgubljeni raj ...*".³⁰

Valenčič je padel na skalnati vzpetini, znani z ledinskim imenom Gorjupa kopa (po neki drugi različici Gorjupa kupa). Nahaja se nedaleč stran od ladjedelniškega mesta Tržič (it. Monfalcone), v katerega so italijanske čete vkorakale že junija 1915; od tedaj naprej se je frontna črta na tistem delu bojišča, vse do kobariškega preboja jeseni 1917, le rahlo premaknila proti vzhodu. Gorjupa kopa se nahaja na robu slovenskega etničnega ozemlja, zato ni naključno, da je publicist Drago Pahor svojčas povzdignil ta kraj in vzkliknil: "*Na Gorjupi kopi, tam so naše meje, tam je naša kri ...*".³¹

Vojko Čeligoj se je svoj čas vprašal, kje ležijo Valenčičevi posmrtni ostanki. V prispevku ob njegovi smrti je bilo sicer zapisano, da "*sedaj počiva 'naš Valenko' v miru sredi bojnega trušča v nesrečni goriški dežel'*",³² vendar je jasno, da so njegove posmrtne ostanke tedaj pokopali le na začasno lokacijo. Od tam so ga po vsej verjetnosti prekopali na eno od pokopališč avstro-ogrskih vojakov, ki jih še danes najdemo tako na slovenski kot na italijanski strani meje. V seznamih grobov na tovrstnih pokopališčih na italijanski strani ni podatka o Franu Valenčiču, medtem ko so sezname padlih vojakov za slovenski del Goriške in Krasa nepopolni. K temu gre dodati, da zelo veliko grobov pripada neznanim padlim vojakom. Zato ne vemo, kje je (oziroma ali sploh je) Valenčič pokopan.

²⁷ Slovenski narod, 19. 10. 1916, str. 3, Vesti iz primorskih dežel. V tem prispevku, objavljenem ob smrti, je med drugim zapisano, da je bil "*v svoji službi jako vesten in natančen, dober jurist. Veliko pretrpel ...*", kar spet kaže na njegovo nemirno življenje pred vojno.

²⁸ To je razvidno iz osmrtnic, ki so jih objavili svojci v osrednjih slovenskih časopisih. Gl. Slovenski narod, 18. 10. 1916, str. 6. Podobna osmrtnica je izšla tudi v Slovencu.

²⁹ Slovenska novejša zgodovina. Od programa Zedinjena Slovenija do mednarodnega priznanja Republike Slovenije 1848-1992. Ljubljana 2005, str. 135 in 136.

³⁰ Knaflič, str. 477.

³¹ Drago Pahor: Naše korenine v ledinah. V: Jadranski koledar 1979, Trst, str. 104-106.

³² Slovenski narod, 19. 10. 1916, str. 3, Vesti iz primorskih dežel.

Sklepna misel

Valenčič v svojem življenju ni pustil vidnih sledov na širšem javnem področju. V določenem obdobju je posegel le na področje poezije, pri čemer pa ni uspel izdati pesniške zbirke, čeprav bi - vsaj če sodimo po količini objavljenih pesmi in dejstvu, da je objavljaj v kakovostnih literarnih revijah - to lahko storil. Njegova pesniška produkcija ostaja raztresena in čaka na poglobljeno kritiško presojo literarne vede. Valenčičeva navzočnost na pesniškem področju je bila časovno vsekakor omejena, toliko bolj po umiku v zasebno življenje leta 1905.

Tako nam o njem ostaja krajša definicija iz Zgodovine slovenskega slovstva, ki nam izpostavlja nekatere njegove psihološke premise. Pisec te definicije je poudaril naslednje: "*Hudomušno razposajeno ljubeznivo čustvo in vrtajoča resnobna življenjska misel vidno razodevata Kettejev vpliv, a hkrati dajeta slutiti samoniklo in pomembno osebnost.*"³³

Ivan Vogrič

A CONTRIBUTION TO THE BIOGRAPHY OF FRAN VALENČIČ (1878-1916)

S u m m a r y

Fran Valenčič (1878-1916), a poet and lawyer born in Ilirska Bistrica, is one of the writers tragically marked by World War I. His life ended at the Soča Front, where he fought in the ranks of the Austro-Hungarian Army as a lower ranking officer. Before that he had led an unsteady life, and in his younger years he had tested his skills as a writer.

The field of literature was what he was most distinguished at in a certain period, especially as his contributions were published in more widely known literature magazines (Ljubljanski zvon and Slovan) and with his translation of Rossini's opera William Tell, staged in Ljubljana in the beginning of the 20th century. This translation represented the pinnacle of his cultural work. His interest in literature also related to the activities of the secret student association Zadruga (active in the end of the 19th century in Ljubljana), where young Slovenian writers used to test their mettle, including the most famous representatives of the Slovenian modernism (Ivan Cankar, Josip Murn, Dragotin Kette, and so on). Valenčič was in close contact with them, so it is not a coincidence that they (and some others, first and foremost Alojz Gradnik) mentioned him several times in their memoirs or works.

³³ Zgodovina slovenskega slovstva, 5. knjiga. Ljubljana 1964, str. 218.

Because in 1905, without finishing his university studies, Valenčič retreated into private life (he got a job in Gorizia), he has not appeared at the cultural scene since. The poems he had published before then remained scattered; therefore he is scarcely included into any anthologies of Slovenian poetry.

Certain aspects of his life remain mysteriously uncertain, including the reasons why he left the literary circles, and also where he was buried. Valenčič fell during the 7th Italian Offensive at the Soča Battlefield in September 1916.